

Chúng tôi đang chu... n b... nh... n thêm ti... p... t... , thì có l... nh rút g... p... v... Xuân L... c, đ... tăng c... ng cho chi... n tr... ng B... c Ru... ng, thu... c qu... n Tánh Linh, t... nh Bình Tuy đang b... Vi... t C... ng c... ng chi... m. Hôm đó là ngày 20 tháng 12 năm 1965.

Sáu gi... chi... u, Ti... u đoàn đã rút ra Liên T... nh l... 4 (C... Mi-Tân Phong), đ... i xe t... i r... c. Ng... i b... t bên v... đ... ng, phía bên trong là r... ng cao su ngút ngàn, nh... mu... n nu... t tr... ng con l... đ... t đ... ngo... n nghèo bu... n hiu muôn thu... , Hôm nay sao nó hi... n lành quá. Nh... ng s... đ... i d... u bi... n bi... t d... u mà mò, nên ai bi... t trong ch... c lát, khi đoàn xe ch... lính lẫn bánh, bao nhiêu b... t tr... c l... i s... d... n d... p... đ... n, vì du kích ba t... nh Bình Tuy-Long Khánh-Ph... c Tuy, r... t là thi... n ngh... trong vi... c gài mìn b... y, đ... t h... m chông, b... n s... , quăng l... u đ... n và ám sát dân lành. Lính d... u có s... b... ph... c kích nh... ng m... i ng... i nh... m... t , r... t s... trúng mìn b... th... ng, ph... i c... a chân tay hay tr... thành ph... nhân què, đui, dung nhan h... y ho... i. Lúc đó đ... i trai coi nh... đã đ... t, vì em s... giã t... gác tr... , đ... lên xe hoa v... i k... khác. Hai tháng qua, ngày đêm l... n l... i trong r... ng sâu trên m... a n... ng, d... i đ... i v... t, r... n mìn chông đ... c gài gi... ng kh... p vùng Xuyên M... c, Đ... t Đ... , Đ... c Thành. Đ... i giày b... và b... đ... tr... n, đ... c đ... i m... i đ... t tr... c trong căn c... Phú M... , doanh tr... i c... a Chi... n Đoàn 43BB, cũng đã rách nát b... c màu, thì nay l... i có l... nh l... i ti... p không có ngày N.

Đ... i lính VNCH tr... c năm 1975 tàn nh... n và bi th... m th... đó, nên đ... i lúc thoáng nghĩ b... ng qu... và nay nhìn l... i, thì th... t là b... t công, thi... t thòi và b... đ... i hi... p đáp quá đáng. R... i càng th... y t... c c... i h... n, khi nhìn l... i nh... ng thành ph... n b... nh ho... n no c... m... m... t, vô ý th... c và ch... vì mu... n phô tr... ng tài năng c... a mình, mà t... n tuy... t chà đ... p trên s... kh... đau c... a lính, nh... ng ng... i đã bán m... ng mình, đ... b... o v... s... s... ng ký sinh cho h... .

Ôi còn mùi gì khi... n ta ph... i nôn m... a h... n, khi kh... p n... i trên quê h... ng máu l... a ng... p tr... i , bao nhiêu nam n... thanh niên, l... n l... t n... i ti... p, b... tr... ng , b... l... p, quên tình yêu và gia đình thi hành b... n ph... n, ti... n ra sa tr... ng h... ng đ... n lãnh mìn. Trong lúc đó, l... i có m... t b... n tìm đ... m... i cách đ... tr... n quân d... ch... ngo... i qu... c hay ngay trong lòng đô th... , không bao gi... bi... t t... i chi... n tr... ng, nên không ph... i đ... i đ... u v... i s... ch... t chóc và đui mù hay gi... b... không bi... t s... tàn b... o dã man, có m... t không hai c... a Vi... t C... ng, tay sai cu... C... ng S... n đ... tam qu... c t... .

Trong khi b... đ... i B... c Vi... t hàng hàng l... p l... p... n công quân dân Mi... n Nam, thì đám ph... n chi... n, mà h... u h... t đ... u t... x... ng là trí th... c, khoa b... ng, nh... ng m... t th... t chúng ch... là đ... t... c... a Che Guevara, The Beatles, Bertrand Russell, Jean Paul Sartre, Herbert Marcuse., liên t... c bi... u tình đòi hòa h... p hòa gi... i v... i gi... c.. Nh... ng h... h... n h... t có l... là nh... ng thây ma không tim không óc, ch... ng khác nào hình n... m, luôn đ... m ng... c đòi hòa bình hay n... m dài ch... b... câu tr... ng hi... n ra trong máu l... . Đã v... y còn la ó , xiên x... , gào khóc liên h... i đ... m sau l... ng ng... i lính :

“ *Hãy ng i xu ng đây*

nh loài thú hoang

yêu nhau ngoài đ ng

đ i n ng ban mai phô thân tr n tru ng

kĩ p s ng hoang s..”

(Lê Uyên Ph ng)

Ăn ch i trác táng r i la ó rên r nh ng nào đã h t đâu, mà còn n a, còn r t nhi u nh ng đau đ n xót xa, nh ng âm th a nh t nh i, c th n nhiên rói mãi vào tâm can ng i lính, khi n nhi u lúc cũng mu n nh h , tr n quân đ ch hay mang m t n đ nhân danh lãnh t , tôn giáo., b p chúng lính đ i. Sau đó tìm hang r t bình yên h u tuy n đ phá ho i chính quy n.

“ *Giã t em, anh đi trung sĩ*

em nhà y M nuôi con

bao gi h t vì c n c non

v nhà đã có M con anh b ng..”

- “ Tôi có ngä i yêu chä t trä n Pleime

Tôi có ngä i yêu chä t trä n Ashau

Tôi có ngä i yêu nä m chä t cong queo

Chä t väi lòng đäo, chä t đä nh gä m đä u

Chä t nghä n ngäo mình không mạnh áo.

Mä mong con mau bä c vä nhà

Mä mong con lä con đä ng xa

Mä t ngä c từ trên quê hä ng

Ngä i Viä t Nam quên näi giä ng. “

(Tränh Công Sän)

- “ Con vä thăm mä

tay c m l i lê

m nhìn ng ngác

ng đi con, ng đi con

r i ngày mai khôn n

gi t b n bè, anh em

bán n c mà làm quan ..”

(Miên Đ c Th ng)

M i i hát là m t trái phá, t ng ca khúc nh m t h m xăng, đ t phá cháy đ lòng ng i yêu n c d d i. R i sau ngày 30-4-1975 tàn mùa chính chiến, lữ Vi t gian ph n chi n h t th i b v t chanh b v , lẫn lóc n i trôi trong bi n đ i đen b c, h i h n cũng đã mu n màng :

“ G i quê h ng mà nh

Quê h ng ? còn có quê h ng sao ?

Khi đ t n c không còn chi n tranh

R H t núi v thành

B n bè trãm đ a, v a xanh n m m ..”

V n v nghĩ b y, nên xe đã t i Tr i Lý Công U n, Tân Phong trên qu c l 1, lúc nào không bi t. Tr i cu i tháng trắng m c mu n, thêm vào đó l i có m a phùn gió b c, nên b n h ng t i đen mù m t. Trong kho nh kh c ch t cng c a không gian , ch còn có ti ng côn trùng rã rích, m t vài con cú tìm m i , c t gi ng kêu than não nu t. M c k , lính tráng v n im l ng ng ng i trên xe ch sáng. Xa xa từ cũi m t m , b ng vang vang ti ng chuông nhà th , t ng h i vãng v ng, nh mu n chiêu h n nh ng ng i lính c a Ti u Đoàn 1, Trung Đoàn 43.. s p b c vào cũi m đ a. N i bu n b t ch t làm h n hoang xao xuy n, ta đã b tr ng x a, l p cũ, b n bè và th y cô thân th ng t bao gi nh ? G n quá mà cũng th t xa, không mu n nghĩ mà lòng c th n th c vô vãn. Nh ng t t c cũng ch là đ nh m nh, gi ng nh nh ng đào kép đang đi n các v tu ng t do dân ch , b o v đ o pháp hay gì gì đó, trên sân kh u đ i. T t c th t xa hoa th a th i, nh t là lúc này lính đang s p t i m t chi n tr ng kh c li t, khi tr i h ng sáng.

Ti u đoàn lên đ ng ngay, sau khi đã nh n đ ti p t và đ n đ c. Đ m h n là Tánh Linh . Cu c đ quân coi nh an toàn và hoàn t t lúc m t gi tr a ngày 21-12. Hoài Đ c và Tánh Linh là hai qu n mi n núi, n m v phía tây c a t nh Bình Tuy, nguyên là ph n đ t phía nam thu c ph Hàm Thu n, t nh Bình Thu n, đ c T ng Th ng Ngô Đình Di m, c t đ thành l p t nh m i vào năm 1957. Vùng này n m sâu trong thung lũng sông La Ngà, phát nguyên t cao nguyên Di Linh, ch y su t vùng, m t nhánh đ vào Bi n L c đ i chân núi B o Đ i, nhánh còn l i ch y t i Tr An và nh p vào sông Đ ng Nai, ra bi n Đông V ũng Tàu. Qu n Hoài Đ c hay Nam Sông có các xã Võ Đ c (Huy n l), Chánh Đ c, Võ Xu, Duy C n và Trà Tân t ng đ i an ninh. Qu n Tánh Linh hay B c Sông, g m các xã Sùng Nh n, Mê Pu, Ngh Đ c, B c Ru ng, Huy Khiêm, Tà Pao và L c Tánh (Qu n l) có nhi u xã xôi đ u, dân chúng g m ng i Kinh, Chăm, Th ng ăn l n l n nh ng đa s thân hay theo VC.

đây r ng núi ch p chùng, đ y r y thú đ , dân quân du kích, cùng v i s hi n đi n c a Công tr ng 7 Chính qui B c Vi t, luân luân gây áp l c m nh, cho các l c l ng quân s đ đây dù các Trung Đoàn 43,48 và 52 c a SD18BB, luân phiên hi n đi n tr n gi và b o v dân chúng trong vùng. Tuy v y tình hình v n không kh quan m y, vì m t s l n di dân Nam Ngãi, đ c TT Di m , giúp t mi n Trung đói nghèo t i đây khai kh n sinh s ng trong cac khu trù m t, sau khi phát tài và đ lông cánh, đã ph n b i Qu c Gia, thân hay theo VC ch ng l i chính quy n.

Cũng do s tác t này, nên m i có cái g i là Đ ng kh i năm 1959 t i Xã B c Ru ng, qu n Tánh

Linh, tnh Bình Tuy. Do quy t tâm cng chi m cho đ c Mi n Nam VN bng võ l c, Hà N i đã lp cái g i là M t Tr n Gi i Phóng Mi n Nam, cho đám khoa bng trí th c no c m m c t Nguy n H u Th , Hu nh T n Phát, Nguy n Th Bình, H Thu.. làm lãnh t bù nhìn. T i Bình Thu n, ngày 2-9-1959 Sáu Tú nhân danh đng, tuyên b thành lp Đ n V 2-9 do Ph m Hoài Chng (hi n còn sng mang quân hàm thi u tng cng s n), làm Ch huy trng kiêm chính tr viên. Ngoài ra còn có Nguy n H i, n m vùng trong trng trung h c Phan B i Châu Phan Thi t, t 1955-1958, là bí th chi b kiêm y tá, làm ch huy phó, bí th chi đoàn, ph trách h u c n (Nguy n H i đã b DPQ/BT b n ch t t i Đ n Trinh Tng , Phan Thi t ngày mùng 2 T t M u Thân 1968). Đ n v 2-9 lúc đó có 3 ti u đ i, trong s này có m t ti u đ i ng i Thng. Riêng s du kích ng i Vi t, đa s Nh n Thi n trong M t khu Lê Hng Phong. Chính đ n v này đã tham đ tr n đánh xã B c Ru ng năm 1959, trong chi n đ ch Đ ng Kh i, trong đó có Mĩ Cày (B n Tre) và Trà Bng (Qu ng Ngãi).

Qu n Tánh Linh nghèo nàn x xác, t đ u cng t i cu i làng, đ m đ c vài trăm n p nhà, n m hai bên con đng đ t đ , t Ga Su i Ki t vào. Huy n đng xây g ch lp ngôi nhng lâu ngày hng ch u nhi u đ t t n công c a quân thù, cng thêm m a r ng gió núi, nên tng mái đã loang l nhi u v t đ n và đ t đ . Bên trong có hai dãy nhà lp s p, xây c t bng ván lp tôle, là n i c quan hành chánh làm vi c. T t c cũng xiêu v o t i tàn , nh chính thân ph n nghèo nàn, b t h nh c a dân và lính trong c n binh l a. Ph ch L c Tánh n m k bên Huy n đng, càng bi đát h n. Nhi u nhà c a c a dân đ a ph ng b đi lánh n n cng s n, đã tr nên hoang ph , tang thng, c lau m c xum xê, hàng c t cháy đen loang l đng im lìm. Quê hng Vi t Nam là th đó, n i nào cũng tang tóc h t hiu, th m c nh chi n tranh n i da xáo th t, v t máu đng bào đem bán cho Nga, Tàu, M , Nh t, càng nghĩ càng thêm thng h n.

B n gi chi u, Ti u đoàn xu t quân, xe ch lính t i xã Huy Khiêm, r i t đó l i r ng, t n công chi m l i B c Ru ng. Hai Ti u đoàn 2 và 3/43 cũng đã đ c đi u đng , t hai hng Võ Xu, Nghi Đ c v án ng hai m t tây, b c. Riêng Đ i Đ i Trinh Sát 43, thì đ c tr c thăng v n, nh y vào lòng đ ch . Cu c hành quân gi i t a th t qui mô nhng k t qu r t b p bênh, vì tánh m ng c a đng bào vô t i, đang b gi c b t làm con tin trong xã.

B c Ru ng đã hi n ra trong t m m t, sau con đ c đ t đ thoai tho i, cây trái mái tranh chìm ng p trong màn l a khói m t mù. Đ i đ i đi đ u đã b t đ u ch m đ ch, t trong p b n ra. Ti ng súng c a hai phía n r n tr i đ t, nào đ i liên, M79, súng l n, súng nh l n ti ng bom r i t máy bay oanh t c. Vi t Cng ng y trang lá cây, ch y có đàn trong các giao thông hào kiên c . Bên ngoài đng ru ng bao quanh, lúa đã b t đ u tr bông s a, mùi th m đ a đ y trong gió, khi n cho c nh v t th t là tr trêu bi th m, làm cho ai cũng mu n kêu tr i, h i sao l i gây đng nên n i này?

“k... thù c... a ta, đâu ph... i là ng... i

gi... t ng... i đi thì ta ... v... i ai?

k... thù ta tên nó là gian ác

tên nó là vô ... ng

tên nó là h... n căm

tên nó là h... n thù

mang cái r... danh t...

chia r... chúng ta..”

(Ph... m Duy)

Lũ gian ác, chia r..., vô ... ng tìm hoài không th... y, ch... bi... t gi... này chúng tôi theo ... nh, là ph... i làm sao c... u cho đ... c đông bào , đang b... k... t gi... a hai ... n đ... n, cho nên cu... i cùng là ph... i thanh toán g... p m... c tiêu và ch... p nh... n th... ng vong, vì h... a ... c c... a gi... c r... t m... nh. Tuy v... y, t... i tám gi... t... i, quân ta v... n không ti... n đ... c vào ... p, dù vòng vây xi... t thêm đôi chút. Các đ... i đ... i đ... u ... y b... đ... t c... a vòng đai bên ngoài ... p chi... n ... c và b... ru... ng làm phòng tuy... n tránh đ... n n... m ch... , vì đêm t... i không phân bi... t đ... c ph... ng h... ng, đ... ch b... n. Ruông đang trong mùa m... a nên ng... p n... c, t... ng đàn đ... a đối đánh h... i ng... i, kéo nhau t... i xin chút huy... t c... a lính. Trên tr... i thì mu... i r... ng bay dày đ... c, vo ve kh... p m... t mũi tay chân. M... c k..., t... t c... đ... u im ... ng rình r... p, đ... dành cái s... ng đang n... m trong đ... ng t... k... tóc, c... a đ... n súng vô tình. Giao tranh v... n ti... p di... n ác li... t, h... a châu soi sáng c... b... u tr... i, súng n..., đ... n réo, ng... i v... t, c... cây đang s... ng đ... ng, b... ng phút

ch... c tr... nên vô tri , d... i s... tàn phá c... a chi... n tranh.

Có làm lính m... i thông c... m n... i khó khăn c... a ng... i lính VNCH, b... i vì ta và gi... c H... , cùng đ... u là ng... i Vi... t Nam, nên dù th... nào chẳng n... a, v... n còn m... t chút tình nòi gi... ng, cho nên nhi... u đ... n v... đã ph... i kh... ng đ... ng tr... c ngh... ch c... nh n... i da xáo th... t. R... t c... c ch... vì th... ng h... i mà lãnh ch... u nhi... u th... ng vong, vì VC là c... m thú không tim óc, nên chúng không bao gi... bi... t tình c... m, ch... nghĩ t... i làm sao đ... đ... t chi... n th... ng, b... t ch... p th... đo... n, k... c... vi... c sát h... i hay gi... đ... ng bào làm con tin. Gi... m... i hi... u là t... i sao VC và ng... i dân trong vùng b... chi... m, ch... s... có các l... c l... ng Đ... ng Minh, nh... t là quân Đ... i Hàn . Vì nh... ng ng... i này không bao gi... c... n phân bi... t ai là dân, du kích, chính quy VC, h... b... n gi... t h... , thì l... p t... c b... tr... đ... a ngay, không m... t chút nhân nh... ng, th... ng hai. Bi... k... ch t... i M... Lai, qu... n S... n T... nh, Qu... ng Ng... i, là m... t ch... ng minh. Riêng hai t... nh Phú Yên và Bình Đ... nh khét ti... ng c... a Quân Đoàn 2 vì có nhi... u VC, nh... ng khi S... Đoàn Thanh Long và Mạnh H... t... i tr... n đóng t... i vùng này, thì VC nh... t là du kích, h... u nh... là rút đi ch... khác, vì v... quít đ... y đã có móng tay nh... n, tàn b... o g... p đã man, cu... i cùng gi... c ph... i tháo ch... y. Th... là vùng đó đ... c bình an.

Ng... c l... i ng... i lính VNCH, ngoài v... n đ... b... khinh ghét ng... nh... n vì VC tuyên truy... n, chúng ta là lính đánh thuê cho M... , nên dân chúng đ... t... thái đ... thù ngh... ch rõ r... t, dù th... c ch... t ta t... i đây đ... b... o v... tài s... n và sinh m... ng c... a h... . Cũng đâu có trách đ... c, vì ng... i dân lúc đó đâu có khác gì con sâu cái ki... n, n... m gi... a dao th... t, nên ch... bi... t nghe l... i nh... ng k... có súng đ... n trong tay, đ... gi... l... y m... ng. Hành quân đ... n làng ... p nào cũng v... y, ch... th... y đàn bà con gái b... ng to vì mang thai. Lính tò mò h... i ch... ng đâu, thì tr... l... i là đã đi làm ăn xa. Đi... u này cho th... y s... hi... n h... u th... ng xuyên c... a gi... c kh... p m... i n... i, nh... ng vì ch... đ... c... a mi... n Nam qua nhân t... , nên r... t c... c thành b... t l... c không ki... m soát đ... c.

Sáng hôm sau, khi m... t tr... i v... a thoát đ... c dãy núi Ông tr... c m... t, chim chóc b... t đ... u r... i t... tìm m... i, thì các cánh quân c... a Ti... u đoàn 1/43, d... i quy... n Ti... u Đoàn Tr... ng, Đ... i Úy Tôn Th... t Trung (Khóa 16 SQ/VBDL, v... a thay th... C... Thi... u Tá Ngô Văn Di... p, TDT b... ph... c kích ch... t t... i Tr... ng Bàng tháng 1-1965. Riêng Đ... i Úy Trung cũng b... tr... ng th... ng, gãy hai chân , trong tr... n TD 1/43 b... Công Tr... ng 7 Chính quy VC tràn ng... p vào tháng 7/1966 t... i Võ Su, Bình Tuy), cũng ti... n đ... c vào ... p. Lính t... ng ng... i m... t c... n th... n, vì chông b... y, mìn l... u đ... n còn gài kh... p n... i. Quân ti... n theo con đ... ng đá l... m ch... m ch... y ngang Xã B... c Ru... ng, th... y VC đào r... t nhi... u h... m h... giao thông hào. Kh... p n... i súng v... n còn n... và khói l... a thì m... t tr... i. Đó đây gi... c b... l... i nhi... u xác b... đ... i cháy đen, n... m co qu... p l... n l... n v... i túi g... o, th... t l... ng đ... n cùng qu... n áo b... a bãi. T... t c... hi... n ra th... t là bi... đất, khi... n cho ai đ... c ch... ng ki... n cũng ph... i đau xót, phi... n mu... n. Chi... n tranh là v... y đó, ch... có nh... ng ng... i VN th... p c... bé h... ng là h... ng ch... u tang th... ng, còn x... p chúa hay các lãnh t... , thì muôn đ... i rung đùi, đâu có bi... t t... i.

Theo lnh, Ti u đoàn 1/43 có trách nhiệm l c soát Thôn 1 và 2, v h ng nam c a xã. Trong ánh n ng ban mai r c r , có th nói B c Ru ng đã tan v hoàn toàn. D i nh ng mái nhà b s p đ hoàn toàn vì bom đ n, mùi t khí b c lên n ng n c. Tr n m t gia đình, m và ba con nh , n m ch t đen queo thê th m b n ngày qua. Nói chung kh p n i, moi tranh hay tôle lên là tìm th y xác ng i.. Ru i nh ng, sâu b g p th i c , tha h r a rói x ng th t vô tri b t đ ng . M a i i lâm râm r i nh kh p n i, tăng thêm mùi hôi th i , làm cho lính đã m t m i i càng căng th ng th n kinh , tr c n i đau cùng t n c a đ ng bào. M t t p con nít, đàn bà xanh mét, h c hac, t nh ng căn nhà hai bên đ ng, túa ra ch y theo lính. Thôn xóm v n im lìm trong c nh tiêu đ i u, h m h cá nhân đ y m t đ t. Th m c nh không c m n i nu c m t, khi lính phát hi n đ u c đôi v ch ng già nua, n trú d i h m kín m y này qua, dù c bà b th ng n ng đ u nh ng không dám kêu c u, vì s VC b t đ n theo vào r ng.

Bu i tr a, Ti u đoàn m i vào p gi a. Đây là khu v c c a Tr ng S C p và Nhà th Thiên Chúa Giáo B c Ru ng. Nh ng t t c cũng đ s p đ h t r i, ch còn tr l i m y b c t ng cháy và xác ng i ch t n m la li t. Gi c C ng khôn ranh, bi t Chính ph cũng nh QLVNCH, không bao gi dám làm t n h i t i nh ng c s tôn giáo trang nghiêm nh Đỉnh làng, Chùa Mi u và Nhà th . B i v y, gi c H đã chi m nhà th B c Ru ng, đ đ t B Ch Huy quân s , cũng nh các giàn h a ti n phòng không b n máy bay. K t qu c chúng và các c s đ u đã tan nát d i s tàn phá c a bom đ n vô tình.

Thánh đ ng gi m í im v ng th t s . Bàn gh gãy đ , mái nhà cũng bay m t. T ng Đ c Chúa Jésus ng nghiêng xiêu v o. Đôi cánh thiên th n nh ch p l i đ v t kh i t ng mây. Kinh sách, các l n c thánh tung toé lẫn lóc trên sàn nhà. Nh ng th m nh t, là phía sau chi c b th b ng g , có sáu xác ch t đ sinh th i. Trong s này có Ngài Cha X B c Ru ng, n m b t đ ng, tay hình nh đang còn l n t ng h t chu i, đ c u nguy n cho nhân th , đ c n lành, ph c l n, hòa bình và hoan l c. Nhìn Ngài n m ch t thê th m, ng i lính chi n có tâm hôn chai đá, cũng đã ph i gào thét th t to, đ h i Th ng Đ Chí Tôn, đang ng trên ngôi cao t n chín t ng mây di m tuy t, r ng bao gi dân t c Vi t Nam, m i đ c t m trong b ánh sáng mà Thiên Chúa h ng rao gi ng ? Bao gi tr n gian m i đ c hoan l c và hòa bình ? Bao gi các n n nhân chi n cu c , m i có đ c nh ng đoá hoa h ng, hoa sủng, nh ng đ i u nh c thanh thoát, đ th nhân v t qua b kh tr m luân c a bi n đ i :

“ Maria, tâm h n tôi n l nh

run nh run th n t th y long nhan

run nhä run hä i thä chä m tä väng

nhäng lòng vän thä m nhuän nän träiu män..”

(Hän Mäc Tä)

Thäng Đä đã thät sä đi räi, nên không còn ai can ngăn näi loài ngä i, đâm chém bän giät län nhau. Chän nän quá, chúng tôi räi nhà thä, sau khi đem khiäng các xác chät vä đäa đäi mäp trung, träc träng häc, đä tiäp täc läc soát cho hät khu väc trách nhiäm. Näng vän le läi sáng räc nhäng không khí khäp näi vän nän länh, tiêu đäi u. Đây là khu nhà häu cäa giáo đäng, áo quän, cäi xây, lúa gäo vän còn väng väi trong ngoài, nhäng ngä i đä đây thì đã chät hät räi. Käa là hình änh cäa ba cô giáo làng, khi giäc vä không chäy thoát đäc, nên đã chäm đäu vào chät chung änäi này vì các mänh bom đän cäa cä hai phía. Sä chät cäa ba näng, quä là tàn nhän đä đäi. Áo tím áo xanh trinh nguyên räng rä, chäa đäc bao nhiêu tuäi đäi, đã thành áo quan, ôm äp hình hài các em näi núi räng miền träng thä m tuyät.

Đäng, phäi và rät hay nhä gä nhäc sä hä Tränh đã hát :

“ Tôi có ngä i yêu làm giáo làng

väa chät täi trän Bäc Ruäng

không hän thù, näm chät nhä mä

tä nay tôi quên täng ngä i..”

(Tränh Công Sän)

Tôi chi u, cu c l c soát coi nh hoàn t t. Tát c các xác ch t c a ta, đ ch và dân chúng đ u đ c gom l i tr c s n c Thanh đ ng. Nh ng ng i b th ng n ng, đ c tr c th ng ch v B nh vi n Võ Đ c và Xuân L c đ i u tr , c u ch a. Các Ti u đoàn c a Trung Đoàn 43 chia khu v c, đ d n đ p và giúp dân trong xã đ ng t m l i nhà c a, khoi l a, h m h kh p n i đ c đ p t t và l p kín. Ban Quân Y/Tung Đoàn 43 và T nh Đoàn Bình Đ nh Xây Đ ng Nông Thôn Bình Tuy, cũng đ c đ i u đ ng kh n c p t i B c Ru ng, đ phát thu c, ch n b nh và c u tr các n n nhân chi n cu c

Sáng ngày 24-12, công tác coi nh ph n nào hoàn t t, Trung Đoàn 43 BB đ c l nh v Long Khánh, sau khi bàn giao Xã B c Ruông l i cho m t Ti u Đoàn Đ a Ph ng Quân, t Hàm Tân di chuy n t i. Nh ng ng i trong p l i ùa theo lính r t đ ng đ xin vào các tr i t n n. Ch c h không còn dám tin ai n a, k c các du kích đ a ph ng, đ ng l n qu n n tr n bìa r ng, ch Lính Trung Đoàn 43 rút, là mò v ti p t c khu y phá ng i dân kh n kh . T i Tánh Linh, trong khi ng i ch xe t i r c , nhìn c nh t ng dân chúng tr n ra đ c, tr c khi B c Ru ng b gi c C ng c ng chi m, h i han tìm ki m thân nhân l n l n trong đoàn quân, mu n r i n c m t. Con i, má i, em i. Ti ng c òi khóc c a đ ng bào vang d i nh mu n phá v , cái không khí tr m m c mu n thu c a ph núi L c Tánh..

Quân đ n r i đ i, đ em nay ti u đoàn đ c t m th i nghĩ xã h i n i ph ng ph Xuân L c. T nh l c a mi n đ t đ , đ ng làm dáng v i hoa đèn l ng l y. Các xóm đ o B o Hòa, B o Đỉnh, B o Toàn và Khu v c Nhà thờ Chính Tòa tr c ch , đ y p tin đ con chi n, m ng vui ngày Chúa Giáng Sinh. H đầu có bi t, m t n i nào đó, cũng t i m t thánh đ ng , có Ng ài Cha X và ba cô giáo làng, v a m i r i kh i tr n gian , đ giúp cho th nhân, s m tìm la i đ c hòa bình và hoan l c.

Th r i đ i lính c l ng l xuôi ng c. Chuy n c a ngôi thánh đ ng B c Ru ng, có ng ài cha x và ba cô giáo làng n m ch t, nh theo khoi l a chi n tranh và th i gian trôi vào quên lãng. B i vì cu c chi n càng lúc càng ác li t và h ng ngày đã có không bi t bao nhiêu chùa, nhà th , các v chân tu b gi c H tàn phá và gi t ch t, trên kh p m i n o đ ng đ t n c.

Năm 1978 sau m i hai năm xa cách, tôi l i v th m B c Ru ng, n i mà m t th i ng i lính chi n c a Trung Đoàn 43 B Bình, t ng gi m nát. Nh ng l n này chúng tôi v v i thân phân c a m t tù binh c ng s n, đ lao tác, ch t r ng, x núi, đào kinh, vét m ng và l p kín các h bom, h m đ n c a th i nào. B c Ru ng v n nh bu i nào, con đ ng t nh l n i xã v i L c Tánh và Sùng Nh n v n l y l i và l m ch m đá. Nhà c a dân chúng đã xây đ ng l i, cây tr ng có ph n xum xuê h n tr c, vì chi n tranh đã đ t. Ng i cũ c nh m i trùng phùng trong ng n l . Nh ng

Ngôi Thánh Đền ng B B Quên

Tác Giả: H Đỉnh

Thứ Hai, 22 Tháng 12 Năm 2008 21:08

---

có mọt đi u là dân chúng đã không xây lại ngôi thánh đền ng c, đã bị tàn phá năm 1965. Nhìn nhà xa c lau m c cao hơn đ u, nh ng hàng c t vôi và các b c t ng g ch cháy, v n tr gan cùng tu nguy t. Dây nhà h u cũng bị n m t, ch còn tr lại cái sân đ t tr ng r ng đ y c d i, n m im v ng th n th trong gió l nh, nhìn cuộc b dâu thêm ngao ngán đ n tr ng :

“ Tr n b c hành cung c dãi d u

khách đi qua đó ch nh ni m đau

m y tòa sen r t, mùi h ng ng

năm th c mây phong, n p áo ch u

ng i xa c nh cũ nào đâu tá ?

(Bà Huy n Thanh Quan)

Qua màn l m t c a k tù, tôi hình nh đã th y nh ng tà áo tím, áo xanh c a các em giáo tr năm xa và màu áo chùng đen c a ngài cha x . T t c nh đang l ng l ng trong gió và trên chín t ng mây cao. Ng i đang đ a tay v y g i và th m b o r ng “ các con hãy gi ni m tin và ph n đ u “

Nh ng chao i, đ i t i bao gi ?

Xóm C n H Uy Di

Ngôi Thánh Đền ng B B Quên

Tác Giả: H ĐINH

Thứ Hai, 22 Tháng 12 Năm 2008 21:08

Mùa Giáng Sinh 2008

H ĐINH

TD1/TrD43/SD18BB, Kbc 4424

Vì t nh b n bè T u Đoàn 1/Trung Đoàn 43/SD18BB - Kbc 4424.